

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 324/2014
ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΣΤ' ΤΜΗΜΑ
Συνεδρίαση της 21^{ης} Οκτωβρίου 2014**

Σύνθεση :

Πρόεδρος: Πέτρος Τριανταφυλλίδης, Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Ιωάννης Διονυσόπουλος, Νικόλαος Μουδάτσος, Παρασκευάς Βαρελάς, Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Κωνσταντίνος Χαραλαμπίδης, Κουήν-Τακουή Χουρμουζιάν, Ελένη Σβολοπούλου, Αγγελική Καστανά και Σταύρος Σπυρόπουλος, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής : Σταύρος Σπυρόπουλος, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.

Αριθμός Ερωτήματος: Το αριθμ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΣΠ/ΔΕΤ/243989/9161/721/22.9.2014 έγγραφο της Δ/σης Εικαστικών Τεχνών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται εάν: α) η ρωσική νομοθεσία, Ν. 4804-1 «Περί εξαγωγής και εισαγωγής πολιτιστικών αγαθών» και Ν. 34Φ13 «Για τις μουσειακές συλλογές της Ρωσικής Ομοσπονδίας και τα μουσεία της Ρωσικής Ομοσπονδίας» καλύπτει επαρκώς τη μετάβαση των έργων της συλλογής Κωστάκη από το Κρατικό

Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης της Θεσσαλονίκης προς έκθεση στην κρατική Πινακοθήκη Τρετιακώφ της Ρωσίας από 11.11.2014 έως 8.2.2015 και β) η υπογραφή εγγύησης ασφαλείας και επιστροφής για την ανωτέρω συλλογή σε επίπεδο Υφυπουργού Πολιτισμού της Ρωσικής Ομοσπονδίας είναι επαρκής.

Επί των ως άνω ερωτημάτων το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους γνωμοδότησε ως ακολούθως: ΙΣΤΟΡΙΚΟ

I. Με το αριθμό ΥΠΠΟΑ/ΓΔΣΠ/ΔΕΤ/243989/9161/721/22.9.2014 έγγραφο της Δ/σης εικαστικών Τεχνών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού (ΥΠΠΟΑ) εκτίθεται ότι το Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, που ιδρύθηκε με τον Ν. 2557/1997, αποτελεί ΝΠΙΔ και εποπτεύεται από το ΥΠΠΟΑ και έχει ως έδρα τη Θεσσαλονίκη, σχεδιάζει την παρουσίαση της έκθεσης με τίτλο «Γ.Δ. Κωστάκης: Να επιτραπεί η έξοδος από την ΕΣΣΔ», στη Μόσχα και συγκεκριμένα στην Κρατική Πινακοθήκη Τρετιακώφ, από 11-11-2014 έως τις 8-2-2015. Στην έκθεση αυτή θα παρουσιαστούν έργα από τη Συλλογή Κωστάκη που ανήκουν στο Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης. Σχετικά με αυτή τη σχεδιαζόμενη έκθεση η Ελληνική Πρεσβεία στη Μόσχα, με έγγραφό της στις 31-7-2014 (Α.Π.Φ. 1154ΔΙΜ/44/ΑΣ 1014) διαβίβασε επιστολή της Κρατικής Πινακοθήκης Τρετιακώφ, με επισυναπτόμενη εγγύηση ασφαλείας και επιστροφής εκ μέρους του Ρωσικού Υπουργείου Πολιτισμού. Στην επιστολή εγγύησης, την οποία υπογράφει η Υφυπουργός Πολιτισμού της Ρωσικής Ομοσπονδίας, κα Ε. Μιλοβζόροβα, γίνεται μνεία στη σχετική ρωσική νομοθεσία (Ν 4804-1 «Περί εξαγωγής και εισαγωγής πολιτιστικών αγαθών» και Ν 54Φ13 «Για τις μουσειακές συλλογές της Ρωσικής Ομοσπονδίας και τα μουσεία της Ρωσικής Ομοσπονδίας»), η οποία επισυνάπτεται σε ανεπίσημη ελληνική μετάφραση, όπως περιήλθε στο ΥΠΠΟΑ από τη Διευθύντρια του Κρατικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης, Μ. Τσαντσάνογλου. ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

II. Οι διατάξεις των Ν. 4804-1 και Ν. 54Φ13 της Ρωσικής Ομοσπονδίας, που επισυνάπτονται σε ανεπίσημη μετάφραση στο φάκελο του ερωτήματος έχουν ως ακολούθως:

Φ. Ερωτ. 4615/14 ΥΠΠΟΑ

ΡΩΣΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ
ΝΟΜΟΣ
ΠΕΡΙ ΕΞΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ
N4804-1/15.4.1993
**(μαζί με τις τροποποιήσεις των ομοσπονδιακών νόμων N127-
Φ3/2.11.2004 και N150-Φ3/17.7.2009)**

Άρθρο 23. Κανονισμός εισαγωγής πολιτιστικών αγαθών

Τα εισαγόμενα πολιτιστικά αγαθά υπόκεινται σε τελωνειακό έλεγχο και σε ειδική καταχώρηση σύμφωνα με τους κανονισμούς της Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας για την διαφύλαξη Πολιτιστικών Αγαθών και την Κρατική Τελωνειακή Επιτροπή της Ρ.Ο.

Άρθρο 34. Διπλωματική προστασία των προσωρινά εξαγομένων πολιτιστικών αγαθών

Οι αντιπροσωπείες της Ρωσικής Ομοσπονδίας στο εξωτερικό πραγματοποιούν διπλωματική προστασία για τα προσωρινά εξαγόμενα πολιτιστικά αγαθά από την Ρ.Ο. στη χώρα άφιξης.

Άρθρο 35. Κανονισμός προσωρινής εισαγωγής πολιτιστικών αγαθών

Τα προσωρινά εισαγόμενα πολιτιστικά αγαθά υπόκεινται σε τελωνειακό έλεγχο και θεώρηση σύμφωνα με τους κανονισμούς που ορίζει η Ομοσπονδιακή Υπηρεσία για την διαφύλαξη των πολιτιστικών αγαθών καθώς και η Κρατική Τελωνειακή Επιτροπή της Ρ.Ο.

Τα πολιτιστικά αγαθά που εξάγονται προσωρινά στη Ρωσική Ομοσπονδία για σκοπούς που άπτονται της πολιτιστικής συνεργασίας και αποτελούν ιδιοκτησία ξένων κρατών ή ξένων νομικών και φυσικών προσώπων, βρίσκονται υπό την προστασία της Ρ.Ο. Τα αγαθά αυτά υπόκεινται στη νομοθεσία της Ρ.Ο. σχετικά με την διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς των λαών της Ρ.Ο. Η παροχή κρατικών εγγυήσεων για την διαφύλαξη των προαναφερθέντων αγαθών πραγματοποιείται, για κάθε χωριστή περίπτωση, σε συνακολουθία με τις διεθνείς συμφωνίες της Ρ.Ο. ή τις αποφάσεις της Κυβέρνησης της Ρ.Ο. υπό τους όρους τήρησης της αρχής της αμοιβαιότητας. Ο Κανονισμός παροχής κρατικών εγγυήσεων οικονομικής κάλυψης όλων των κινδύνων σχετικά με τα πολιτιστικά αγαθά που προσωρινά εισάγονται στην Ρ.Ο. καθορίζεται από την Κυβέρνηση της Ρ.Ο.

Παράρτημα V. ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΝΟΜΗΣ ΔΙΑΒΙΒΑΣΗΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ

Άρθρο 37. Εξαγωγή πολιτιστικών αγαθών, το δικαίωμα ιδιοκτησίας των οποίων ανήκει σε ιδιώτες

2. Κατά την εξαγωγή συλλογών πολιτιστικής αξίας από πολίτες που ταξιδεύουν εκτός της Ρωσίας για μόνιμη κατοικία, το Διϋπηρεσιακό Συμβούλιο για θέματα εξαγωγών ή εισαγωγών πολιτιστικών αγαθών έχει το δικαίωμα να λαμβάνει αποφάσεις που να παρέχουν το δικαίωμα εξαγωγής των πολιτιστικών αγαθών που δεν μπορούν να εξαχθούν σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 9 του παρόντος νόμου, εφόσον οι ιδιοκτήτες υπέγραψαν συμφωνία για τη δωρεά σε δημόσια μουσεία, αρχεία, βιβλιοθήκες, αντικειμένων από τη συλλογή τους που έχουν ιδιαίτερη πολιτιστική, ιστορική ή άλλη αξία ή συμφωνία για την διαβίβαση των αντικειμένων αυτών σε κάποιο από τα προαναφερθέντα ιδρύματα βάσει όρων που έχουν καθορίσει τα ιδρύματα.

(τροποποίηση του Ομοσπονδιακού Νόμου 150-Φ3/17/7/2009): Τέτοιες συμφωνίες συνάπτονται μεταξύ των κατόχων πολιτιστικών αγαθών και του Υπουργείου Πολιτισμού της Ρ.Ο. ή της Υπηρεσίας Κρατικών Αρχείων της Ρωσίας.

Παράρτημα VIII. ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ

Άρθρο 59. Συνεργασία με σκοπό την αποφυγή παράνομης εξαγωγής και εισαγωγής πολιτιστικών αγαθών και μεταβίβασης δικαιωμάτων ιδιοκτησίας για αυτά.

Με σκοπό την αποφυγή παράνομων εξαγωγών και εισαγωγών πολιτιστικών αγαθών και μεταβίβασης δικαιωμάτων ιδιοκτησίας για αυτά, καθώς και επιστροφής στους νόμιμους ιδιοκτήτες παράνομα εξαγομένων ή εισαγομένων πολιτιστικών αγαθών, τα κρατικά όργανα διευθέτησης της εξαγωγής και εισαγωγής πολιτιστικών αγαθών και ελέγχου για την εξαγωγή και την εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών συνεργάζονται με τα αντίστοιχα αρμόδια όργανα, τις υπηρεσίες καθώς και τους σχετικούς κυβερνητικούς ή μη κυβερνητικούς οργανισμούς άλλων κρατών.

Άρθρο 60. Διεθνείς συμφωνίες της Ρ.Ο. σχετικά με την επιστροφή των παράνομα εξαγομένων και εισαγομένων πολιτιστικών αγαθών.

Η Ρ.Ο. συμμετέχει σε διεθνείς συνομιλίες σχετικά με την επιστροφή παράνομα εξαγομένων και εισαγομένων πολιτιστικών αγαθών.

Οι θέσεις πάνω στα ζητήματα αυτά μπορούν να συμπεριληφθούν στις διεθνείς συμφωνίες της Ρ.Ο. σχετικά με την πολιτιστική συνεργασία.

Άρθρο 61. Διευθέτηση ζητημάτων μετακίνησης πολιτιστικών αγαθών και μεταβίβασης δικαιωμάτων ιδιοκτησίας για αυτά.

Σχετικά με τον παρόντα Νόμο τα ζητήματα εξαγωγής και εισαγωγής πολιτιστικών αγαθών και μεταβίβασης δικαιωμάτων ιδιοκτησίας για αυτά διευθετώνται με τις διεθνείς συμφωνίες της Ρ.Ο.

Άρθρο 62. Προτεραιότητα των διεθνών συμφωνιών της Ρ.Ο.

Εάν σε διεθνή συμφωνία της Ρ.Ο. τεθούν διαφορετικοί κανόνες από εκείνους που ορίζει ο παρόν Νόμος, τότε υπερισχύουν οι κανόνες της διεθνούς συμφωνίας.

ΡΩΣΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

ΝΟΜΟΣ

ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΟΥΣΕΙΑΚΕΣ ΣΥΛΛΟΓΕΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΜΟΥΣΕΙΑ ΤΗΣ ΡΩΣΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ

Ν 54Φ13/25.5.1996

Άρθρο 18. Κρατική στήριξη του Κρατικού Τμήματος των Μουσειακών Συλλογών της Ρ.Ο. και των κρατικών μουσείων της Ρ.Ο.

Η Κυβέρνηση της Ρ.Ο. και τα όργανα εκτελεστικής εξουσίας των υποκειμένων της Ρ.Ο. υποχρεούνται να εξασφαλίσουν οικονομικές και άλλες συνθήκες, απαραίτητες για την διαφύλαξη και την χρήση μουσειακών αντικειμένων και μουσειακών συλλογών που συμπεριλαμβάνονται στο σύνολο των κρατικών μουσειακών συλλογών της Ρ.Ο. και παραχωρούνται για ενεργό διαχείριση σε κρατικά μουσεία και άλλα κρατικά ιδρύματα καθώς και να παράσχουν τις απαραίτητες εγγυήσεις κατά φθορών που προκαλούνται στα μουσειακά αντικείμενα και τις μουσειακές συλλογές που προαναφέρονται.

Μέρος δεύτερο (τροποποίηση του Ομοσπονδιακού Νόμου Ν122Φ3/22.8.2004).

Η Κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας και τα όργανα εκτελεστικής εξουσίας των υποκειμένων της Ρ.Ο. μπορούν να συστήσουν ειδικές μορφές στήριξης των κρατικών μουσείων σε σχέση με την ανάγκη λήψης πρόσθετων μέτρων για τη προστασία των μοναδικών ιστορικο-καλλιτεχνικών συνόλων, καθώς και για τη δημιουργία πιο ευνοϊκών συνθηκών για τη δραστηριότητα των μεγαλύτερων κρατικών μουσείων της Ρ.Ο. στα οποία φυλάσσονται μουσειακά αντικείμενα και μουσειακές συλλογές διεθνούς σπουδαιότητας».

III. Η επιστολή εγγύησης, που υπογράφει η Υφυπουργός Πολιτισμού της Ρωσικής Ομοσπονδίας Ε. Μιλαβζόροβα και επισυνάπτεται στο φάκελο του ερωτήματος σε ανεπίσημη μετάφραση έχει το εξής περιεχόμενο:

**«Υπουργείο Πολιτισμού
Ρωσικής Ομοσπονδίας
Υφυπουργός**

14.07.2014 αρ. 6152-01/05-EM

Προς: Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης (Θεσσαλονίκη Ελλάδα)

Θέμα: Περί εγγύησης ασφάλειας και έγκαιρης επιστροφής των μουσειακών αντικειμένων.

Το Υπουργείο Πολιτισμού της Ρωσίας με την παρούσα επιβεβαιώνει ότι τα ογδόντα τέσσερα (84) μουσειακά αντικείμενα με συνολικό ποσό εγγύησης ύψους 33.441.573 Ευρώ (τριάντα τριών εκατομμυρίων τετρακοσίων σαράντα μιας χιλιάδων πεντακόσια εβδομήντα τριών Ευρώ) που ανήκουν στο Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης (Θεσσαλονίκη, Ελλάδα) και παρέχονται για την προβολή στην έκθεση «Γ.Λ. Κωστάκης: Να επιτραπεί Έξοδος από την ΕΣΣΔ» για τα 100 χρόνια του συλλέκτη» στην Κρατική Πινακοθήκη Τρετιακόφ (Μόσχα, Ρωσία) θα βρίσκονται υπό την προστασία της Ρωσικής Ομοσπονδίας, σύμφωνα με το άρθρο 35 του υπ' αριθμ. 4804-1 από 15.04.1993 Νόμου της Ρωσικής Ομοσπονδίας και σε αυτά επεκτείνεται η

ισχύς της ρωσικής νομοθεσίας για τη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς των λαών της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Περίοδος παραμονής των εκθεμάτων στο έδαφος της Ρωσικής Ομοσπονδίας είναι από την 01.11.2014 έως την 01.03.2015 συμπεριλαμβανομένης και της περιόδου της έκθεσης στην Κρατική Πινακοθήκη Τρετιακόφ από τις 11 Νοεμβρίου 2014 έως τις 8 Φεβρουαρίου 2015. Τα μουσειακά αντικείμενα μετά το πέρας της έκθεσης θα επιστραφούν χωρίς καθυστέρηση στο ιδιοκτήτη τους, Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης (Θεσσαλονίκη, Ελλάδα)».

IV. 1. Με τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ.1, περ. β' και 6 παρ. 6 του Ν. 3086/2002 «*Οργανισμός Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και κατάσταση λειτουργιών και Υπαλλήλων του*» (ΦΕΚ Α'324), όπως ισχύουν, ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«*Άρθρο 2 - Αρμοδιότητες: 1. Στην αρμοδιότητα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν.Σ.Κ) ανήκει η νομική υποστήριξη του Κράτους. Στην υποστήριξη αυτή περιλαμβάνονται, ιδίως: α)...., β) η έκδοση γνωμοδοτήσεων σε ερωτήματα της Διοίκησης...*

Άρθρο 6 – Αρμοδιότητες Επιτροπών, Τμημάτων και Ολομέλειας: .....6) Τα ερωτήματα της Διοίκησης πρέπει να διαλαμβάνουν πλήρη εξιστόρηση των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης και προσδιορισμό των προβληματισμών της, για την έννοια και το περιεχόμενο συγκεκριμένων διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας, των οποίων ζητείται η ερμηνεία από Ν.Σ.Κ, προκειμένου να τις εφαρμόσει στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της....».

2. Με άρθρο 337 του ΚΠολΔ ορίζεται ότι «*Το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη αυτεπαγγέλτως και χωρίς απόδειξη το δίκαιο που ισχύει σε αλλοδαπή πολιτεία, τα έθιμα και τα συναλλακτικά ήθη και, αν δεν τα γνωρίζει, μπορεί να διατάξει απόδειξη ή να χρησιμοποιήσει όποιο μέσο κρίνει κατάλληλο χωρίς να περιορίζεται από τις αποδείξεις, που προσκομίζουν οι διάδικοι*».

3. Με την παρ. 4 του άρθρου 144 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, ΦΕΚ Α'99)) ορίζεται ότι «*4. Το αλλοδαπό δίκαιο, το έθιμο και τα συναλλακτικά ήθη λαμβάνονται υπόψη αυτεπαγγέλτως, εφόσον είναι γνωστά στο δικαστήριο. Αν δεν είναι γνωστά, διατάσσεται η απόδειξή τους κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 152*».

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ - ΥΠΑΓΟΓΗ

V. 1. Από τις ανωτέρω διατάξεις και ειδικότερα αυτές που ρυθμίζουν την

άσκηση της γνωμοδοτικής αρμοδιότητας από το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους προκύπτει ότι τα ερωτήματα της Διοίκησης πρέπει να αφορούν πραγματικά ζητήματα που απασχολούν την Υπηρεσία στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της και όχι όλως υποθετικούς προβληματισμούς. Τα ζητήματα αυτά και η αναγκαιότητα επίλυσής τους πρέπει να προκύπτουν από τα εκτιθέμενα στο ερώτημα πραγματικά περιστατικά. Περαιτέρω, δοθέντος ότι, οι νόμοι ρυθμίζουν βιοτικές σχέσεις, κατά την ερμηνεία τους είναι απολύτως χρήσιμο να υπάρχει πλήρης και σαφής αντίληψη περί των επιπτώσεων που ενδέχεται να έχει η ερμηνεία αυτή, ούτως ώστε να μπορεί να διαγνωσθεί αν εναρμονίζεται προς την κρατούσα τάξη, όπως αυτή προσδιορίζεται από το Σύνταγμα, το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου κλπ. Για το λόγο αυτό, είναι χρήσιμη η έκθεση των απόψεων της ερωτώσας Υπηρεσίας, σχετικά με τις επιπτώσεις που ενδέχεται να έχει η ερμηνεία τους. Ιδιαίτερα, αν το προς διερεύνηση νομικό ζήτημα συναρτάται προς τη γνώση ειδικών επιστημονικών ή τεχνικών παραμέτρων ή άλλων ειδικών θεμάτων, οι απόψεις ή οι θέσεις της Υπηρεσίας θα πρέπει να περιλαμβάνουν και ανάλυση των παραμέτρων αυτών (βλ. *συναφώς την αριθμ. 6828/16.1.2012 εγκύκλιο του Προέδρου του ΝΣΚ*).

2. Ακολούθως, από τις διατάξεις των άρθρων 337 του ΚΠολΔ και 144 παρ. 4 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν.2717/1999) προκύπτει ότι, οσάκις, δυνάμει διατάξεων του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, εσωτερικού νόμου, συμβάσεων κλπ, είναι εφαρμοστέος αλλοδαπός κανόνας δικαίου, αυτός αντιμετωπίζεται όχι ως πραγματικό γεγονός, που χρήζει απόδειξης, αλλά ως να επρόκειτο για ημεδαπό νόμο, δηλαδή το δικαστήριο τεκμαίρεται ότι γνωρίζει και εφαρμόζει αυτόν αυτεπαγγέλτως, χωρίς επίκληση από τους διαδίκους. Αν, όμως, αγνοεί αυτόν μπορεί να διατάξει απόδειξη χωρίς δεσμεύσεις, δηλαδή να ζητήσει περί τούτου πληροφορίες από οποιονδήποτε μπορεί να του τις παρέχει, ενώ ελέγχεται αναιρετικώς, εάν οι ουσιαστικές διατάξεις του αλλοδαπού δικαίου που εφαρμόσθηκαν είναι αυτές που διέπουν την επίδικη έννομη σχέση και αν παραβιάσθηκαν ως προς την ερμηνεία ή την εφαρμογή τους (ΑΠ 231/2012, 825/1989, ΣτΕ 1398/1983, 2677/1983, 3265/1990 ολ, Διοικητικό Εφετείο Πειραιώς 1577/2012, Β. Βαθρακοκοίλης: Ερμηνεία ΚΠολΔ, 1995, Τομ. Γ', σελ. 503).

3. Σε αντιστοιχία προς την ανωτέρω αρμοδιότητα των ελληνικών

δικαστηρίων το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, στα πλαίσια ασκήσεως της γνωμοδοτικής του αρμοδιότητας επί ερωτήματος της Διοίκησης, οφείλει να προβεί και σε ερμηνεία διατάξεως αλλοδαπού δικαίου, με την προϋπόθεση, ότι αφενός μεν η εξεταζόμενη περίπτωση, με βάση τα εκτιθέμενα από την Διοίκηση πραγματικά περιστατικά, διέπεται από τη διάταξη αυτή του αλλοδαπού δικαίου, αφετέρου δε ότι το περιεχόμενο της διάταξης αυτής και η ισχύς της κατά τον κρίσιμο χρόνο προκύπτουν, κατά τρόπο έγκυρο και αναμφίβολο, από τα στοιχεία του φακέλου του ερωτήματος, που προσκομίζει η ερωτώσα υπηρεσία, δεδομένου ότι δεν προβλέπεται υποχρέωση και διαδικασία αποδείξεως του περιεχομένου και της ισχύος διατάξεων του αλλοδαπού δικαίου από το ίδιο ΝΣΚ. Τούτο, άλλωστε, συνάγεται σαφώς και από την διάταξη της παρ. 6 του άρθρου 6 του ν. 3086/2002, σύμφωνα με την οποία απαιτείται, όπως τα ερωτήματα της Διοικήσεως αφορούν την ερμηνεία *«συγκεκριμένων διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας»*.

VI. 1. Στην προκείμενη περίπτωση του εξεταζόμενου ερωτήματος παρατηρείται κατ' αρχή ότι η ερωτώσα υπηρεσία δεν προσκομίζει έγκυρα και ασφαλή στοιχεία, από τα οποία να προκύπτουν κατά τρόπο πλήρη και αναμφισβήτητο, τόσο το περιεχόμενο των διατάξεων του δικαίου της Ρωσικής Ομοσπονδίας, που διέπουν το επίμαχο ζήτημα (εξαγωγή τμήματος της συλλογής Κωστάκη στη Ρωσία για λόγους εκθεσιακής και πολιτιστικής συνεργασίας), όσο και ότι οι διατάξεις αυτές πράγματι ισχύουν. Ειδικότερα, επισυνάπτονται στο φάκελο, σε ανεπίσημη μετάφραση και άνευ βεβαιώσεως της ισχύος των, οι ανωτέρω αναφερόμενες διατάξεις δύο νόμων της Ρωσικής Ομοσπονδίας (Ρ.Ο), οι οποίες μάλιστα είναι γενικές και ατελείς, καθόσον με τη σειρά τους παραπέμπουν προς συμπλήρωση σε, μη κατονομαζόμενους, κρατικούς κανονισμούς, διεθνείς συμφωνίες και διοικητικές αποφάσεις του δικαίου της Ρωσικής Ομοσπονδίας (*πρβλ. ΟΛΣΤΕ 3265/1990*).

2. Περαιτέρω, με το ερώτημα τίθεται από τη Διοίκηση προβληματισμός σχετικά με το εάν, ενόψει των διατάξεων αυτών του ρωσικού δικαίου και του περιεχομένου της ανωτέρω επιστολής της Υφυπουργού Πολιτισμού της Ρωσίας πληρούνται επαρκώς οι εγγυήσεις ασφαλείας της μεταφοράς της συλλογής στη Ρωσία, χωρίς, όμως να περιγράφονται ποιοι, συγκεκριμένα, είναι οι κίνδυνοι που απειλούν την προσωρινή εξαγωγή και μεταφορά της συλλογής στη Ρωσία,

προκειμένου να εκτιμηθεί, εάν αυτοί αντιμετωπίζονται με την εφαρμογή των επιμαχων ή άλλων διατάξεων και την χορήγηση της επιστολής της Υφυπουργού.

3. Ειδικότερα και καθόσον αφορά την επιστολή της Υφυπουργού Πολιτισμού της Ρ.Ο, στο ερώτημα και στον φάκελο δεν περιλαμβάνονται οι διατάξεις του δικαίου της Ρ.Ο, που παρέχουν την αρμοδιότητα της υπογραφής της επιστολής αυτής στην υπογράφουσα, καθώς επίσης και οι διατάξεις των εννόμων συνεπειών και των δεσμεύσεων που αναλαμβάνει το Ρωσικό Κράτος έναντι τρίτων (όπως το Ελληνικό Κράτος) από την επιστολή αυτή. Είναι, εξάλλου, ευνόητο ότι οι πολιτικές και διπλωματικές συνέπειες και δεσμεύσεις που, τυχόν, προκαλούνται και αναλαμβάνονται από την επιστολή αυτή, ως μη νομικά ζητήματα, δεν ανήκουν στην αρμοδιότητα εκτίμησης εκ μέρους του Ν.Σ.Κ.

Σ Υ Μ Π Ε Ρ Α Σ Μ Α

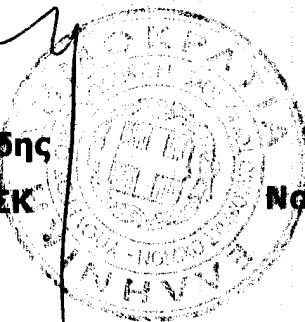
VII. Κατόπιν όλων των ανωτέρω, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (ΣΤ' Τμήμα) αποφαινεται ομόφωνα ότι στην περίπτωση των ερωτημάτων, που υπεβλήθησαν με το αριθμ.ΥΠΠΟΑ/ΓΔΣΠ/ΔΕΤ/243989/9161/721/22.9.2014 έγγραφο της Δ/σης Εικαστικών Τεχνών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, δεν πληρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις για την έκδοση γνωμοδοτήσεως.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 14 - 10 - 2014

Ο Πρόεδρος

Πέτρος Γριανταφυλλίδης
Αντιπρόεδρος του ΝΣΚ

Ο Εισηγητής

Σταύρος Σπυρόπουλος
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους